Gemeente Borne

Voorstel gemeenteraad

Kenmerk	26int05234
Onderwerp	Participatieverordening gemeente Borne 2026

Aan de gemeenteraad,

Samenvatting voorstel
Gemeente Borne wil een participatieve gemeente te zijn. Daarom wil de gemeente inwoners op een duidelijke manier betrekken bij het maken, uitvoeren en evalueren van beleid en projecten. Op die manier maakt de gemeente gebruik van de kennis en ervaringen van inwoners om te komen tot beter beleid. De wet versterking participatie op decentraal niveau verplicht gemeenten om juridische kaders vast te stellen over participatie bij beleid en over het uitdaagrecht.

Gemeente Borne werkt al met verschillende kaders voor participatie. Met de participatieverordening gemeente Borne 2026 worden de juridische kaders voor participatie en het uitdaagrecht vastgelegd. De praktische uitvoering wordt uitgewerkt in de Bornse Participatiewerkwijze en gekoppeld aan het projectmatig werken. Deze werkwijze wordt vanaf 1 januari 2027 geïmplementeerd.

Aan uw gemeenteraad wordt voorgesteld
1. De ‘Participatieverordening gemeente Borne 2026’ vast te stellen.

Aanleiding
Op 1 januari 2025 is de Wet versterking participatie op decentraal niveau in werking getreden. De wet verplicht gemeenten om in een participatieverordening kaders vast te stellen over participatie bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid en over het uitdaagrecht. De bestaande inspraakverordening wordt daarmee vervangen.

Beoogd effect
Om te komen tot beter beleid door structureel inbreng op te halen uit de samenleving zijn duidelijke kaders nodig. Gestructureerd participeren vraagt ook om een sterke interne borging. Met de participatieverordening zijn de juridische kaders voor participatie duidelijk vastgelegd. Hierdoor is voor inwoners, belanghebbenden, en de gemeentelijke organisatie duidelijker wat zij van participatieprocessen kunnen en mogen verwachten. Daarnaast geeft de participatieverordening duidelijke kaders voor het toepassen van het uitdaagrecht.

Argumenten
1.1 De verordening sluit aan op de Bornse ambitie op het gebied van participeren
De verordening bouwt voort op de bestaande participatieleidraad en het uitvoeringsprogramma participatie. De bestaande uitgangspunten rondom participatie, zoals het vooraf scheppen van heldere verwachtingen en dat participatie altijd maatwerk is, worden hiermee juridisch geborgd. Het uitdaagrecht krijgt met de participatieverordening ook een duidelijkere structuur en bouwt voort op de ervaringen bij bewonersinitiatieven. Voorbeelden daarvan zijn te vinden op de website van MijnBorne initatief.

1.2 De verordening biedt ruimte voor maatwerk
Niet ieder project of onderwerp vraagt om dezelfde vorm van participatie. Participatie is altijd maatwerk. De verordening biedt ruimte om de participatie af te stemmen op de belanghebbenden, het onderwerp en de omstandigheden.

1.3 De participatieverordening borgt dat participatie een vaste bewuste afweging wordt
De Bornse Participatiewerkwijze vertaalt de juridische kaders van de participatieverordening naar de werkprocessen. Hierdoor wordt participatie een vaste bewuste afweging binnen projectmatig werken.

1.4 Met de participatieverordening voldoet Borne aan de wettelijke verplichting
De wet versterking participatie op decentraal niveau verplicht gemeenten om kaders vast te stellen over participatie bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid en over het uitdaagrecht. De wet is op 1 januari 2025 van kracht gegaan. Voor 1 januari 2027 moet elke gemeente een participatieverordening hebben vastgesteld.

1.5 Tijdens de inzageperiode is één zienswijze ingediend
De ingediende zienswijze heeft geen aanleiding gegeven om de verordening te wijzigen. De zienswijze stelde voor om het geven van inhoudelijke presentaties bij fysieke bijeenkomst op te nemen in de verordening. Er is gekozen om dit niet op te nemen in de participatieverordening, aangezien het geven van presentaties daarmee een verplichting wordt. Een passende gespreksvorm is altijd maatwerk. Wel is ervoor gekozen om binnen de Bornse Participatiewerkwijze extra vragen op te nemen rondom passende informatievoorziening bij fysieke bijeenkomsten.

Kanttekeningen en alternatieven
1.1 De nieuwe werkwijze vraagt een andere manier van werken
De participatieverordening maakt participatie een vaste bewuste afweging binnen elk project. Dit vraagt een nieuwe werkwijze van projectleiders en opdrachtgevers waarmee zij participatie tijdig afwegen en vastleggen. De werkwijze wordt de komende periode verder ontwikkeld en vanaf 1 januari 2027 geïmplementeerd.

1.2 De samenleving is niet groots betrokken bij het opstellen van de participatieverordening
Dit is een bewuste keuze. De verordening bevat de juridische kaders voor de gemeentelijke organisatie. Inwoners en belanghebbenden worden betrokken bij de onderwerpen en projecten waarop de verordening van toepassing is. Zij kunnen op basis van de participatieverordening verwachtingen stellen aan het participatieproces. De verordening is wel ter inzage gelegd.

1.3 Participatie-instrumenten zijn niet individueel opgenomen in de participatieverordening
Participatie ontwikkelt snel, en nieuwe vormen zullen de komende jaren blijven ontwikkelen. Daarom worden individuele participatie-instrumenten zoals de motiemarkt of een referendum niet verwerkt in deze verordening. Nieuwe instrumenten kunnen binnen de bestaande kaders van de verordening worden toegepast of, wanneer dat wenselijk is, in een afzonderlijke regeling worden uitgewerkt.

Financiën
Kosten voor de concrete participatieprocessen worden gedekt door het budget van het project waarvoor wordt geparticipeerd. De interne implementatie en borging van de participatiewerkwijze die voortkomt uit de participatieverordening vallen onder het begrotingsthema en de kostenplaats: Participatie. De vaststelling van de verordening leidt daarin niet tot aanvullende financiële consequenties.

Vervolg na besluitvorming
De participatieverordening gaat van kracht op 1 januari 2027 en wordt na besluitvorming bekend gemaakt in het gemeenteblad. Daarmee wordt de bestaande ‘Inspraakverordening gemeente Borne 2005’ vervangen. De Bornse Participatiewerkwijze wordt in de tussentijd verder ontwikkeld en geïmplementeerd binnen het projectmatig werken. Het college stelt nadere regels vast over de indiening, behandeling en beoordeling van verzoeken en over de uitvoering, monitoring en evaluatie van het uitdaagrecht.

Borne, 10/11/2026

Burgemeester en wethouders van de gemeente Borne,

de secretaris,	de burgemeester,
J. Meijerink	drs. J.H.R. Pierik

Bijlage(n)
26int05235 Raadsbesluit
26int05380 Zienswijzennota
26bij12676 Zienswijze geredigeerd